

ніж на ринку інших товарів, тому що багато операцій у торгівлі пов'язані з торговельним посередництвом і можливостями попереднього, завчасного виробництва і збереження товарів. По-третє, у багатьох випадках продаж послуг потребує підвищеної мобільності від продавця і покупця через те, що багато послуг базуються на безпосередньому контакті виробників і споживачів. Наприклад, вихід на ринки послуг інших регіонів потребує створення в цих регіонах філій виробника послуг [4]. У силу своєї природи послуги не мають гарантованих стандартів якості. Інакше кажучи, послугам властивий високий ступінь невизначеності. Ця обставина ставить споживача послуг у невідне положення тому, що результат послуги, її корисний ефект зможе оцінити лише після її надання; а виробникам у цих умовах складно здійснювати просування послуг.

Література.

1. Дерев'яно І.В. Сфера послуг: сутність, структура та чинники формування попиту. *Наукові записки. Серія «Економіка»*. 2013. Випуск 21. С. 12-15. <https://eprints.oa.edu.ua/2057/1/3.pdf>
2. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. - К. : Центр учб. л-ри, 2012. - Бібліогр.: с. 383. - 383 с.
3. Апопій В.В., Олексін І.І., Шутовська Н.О., Футало Т.В. Організація і технологія надання послуг: Навч. пос. /За ред. Апопія В.В. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 312.
4. Иванов Н. Н. Управление сферой услуг: инфраструктурный подход. – СПб. : Изд – во СПб ГУЭФ, 2001. – 143с.
5. Антонюк К.В. Визначальні фактори розвитку сучасної міжнародної торгівлі послугами. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Випуск 6. С. 47-51. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/11.pdf>

ДЖЕРЕЛА ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ СІАЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

***ОНЕГІНА В.М., Д.Е.Н., ПРОФЕСОР,
КУДИНЕЦЬ І.О., МАГІСТРАНТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІАЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Інвестиційна діяльність будь-якого підприємства суттєво залежить від наявності та достатності інвестиційних ресурсів.

Техніко-технологічне оновлення сільськогосподарського виробництва, підвищення його конкурентоспроможності, розвиток сільськогосподарських підприємств потребують надійних джерел інвестиційних ресурсів, забезпечення фінансової стійкості й ефективності господарської діяльності – оптимізації їх складу.

Проблеми формування інвестиційних ресурсів значно загострюються в кризових умовах. За часів макроекономічної та політичної нестабільності, погіршення інвестиційного клімату інвестори віддають перевагу таким активам, як нерухомість, стабільні валюти, що позначається на скороченні інвестиційного забезпечення реального виробництва.

Питання формування інвестиційних ресурсів підприємств, у тому числі у сільському господарстві, розглядалися в працях І. Бланка, Ю. Лупенка, А. Михайлова, Н. Мацибори, О. Могильного, О. Ходаківської і багатьох інших науковців [1-5]. Та дослідження формування інвестиційних ресурсів мають враховувати сучасну організаційну неоднорідність сільськогосподарського виробництва, яка зумовлюється наявністю підприємств різних за розмірами, ресурсним забезпеченням, продуктивністю та результативністю виробництва.

У Законі України «Про інвестиційну діяльність» остання розглядається як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [6]. Але в законодавстві не конкретизовані інвестиційні ресурси. І. Бланк визначає інвестиційні ресурси як всі види грошових та інших активів, які залучаються для здійснення вкладень в об'єкти інвестування [1].

У складі джерел інвестиційних ресурсів підприємств залежно від способів їх утворення виділяємо: власні кошти підприємств (прибуток, амортизаційний фонд); позикові кошти (кредити банків та інших кредитних інститутів, позики, одержані за рахунок випуску облігацій); залучені кошти (кошти, одержані за рахунок залучення додаткових учасників, емісії акцій, кошти інвестиційних компаній, фондів державного бюджету, гранти) та інші.

Питання щодо оптимальної структури різних джерел інвестиційних ресурсів науковцями пропонується вирішувати з урахуванням переваг фінансового левериджу та одночасно при

забезпеченні фінансової стійкості підприємства та мінімізації вартості його капіталу. Але залежно від організаційно-правової форми та ресурсного забезпечення підприємств окремі види інвестиційних ресурсів матимуть різну доступність.

Вважаємо, аналіз джерел інвестиційних ресурсів має проводитися з урахуванням таких груп сільськогосподарських підприємств: агрохолдинги та підприємства із земельним банком понад 10 тис. га; підприємства від 2 до 10 тис. га, підприємства до 2 тис. га.

Підприємства першої групи мають широкі можливості використання різних фінансових інструментів залучення інвестиційних ресурсів. Поширення за останні роки серед внутрішніх фінансових інструментів формування інвестиційних ресурсів великих підприємств, за оцінками А. Михайлова, отримали банківське кредитування, форвардні закупівлі; аграрні розписки та лізингові послуги. Також ці підприємства активно опановують залучення коштів за рахунок випуску акцій [4]. Зокрема, за 2005–2017 рр. 14 вітчизняних агрохолдингів шляхом публічного розміщення акцій на IPO (Initial Public Offering) на зарубіжних біржових майданчиках залучили інвестиційні ресурси на загальну суму понад 1 млрд. дол. США [5].

Для сільськогосподарських підприємств інших груп основними джерелами інвестиційних ресурсів залишаються власні кошти та банківські кредити. З урахуванням особливостей швидкості обороту капіталу в сільськогосподарському виробництві оптимальним вважаються співвідношення між власними і позиковими коштами 70:30 [3]. Але за нестабільності макроекономічних умов, дорожчечі кредитів у джерелах фінансування капітальних інвестицій у сільськогосподарських підприємствах превалюють власні кошти. За питомою вагою у фінансовому забезпеченні господарської діяльності підприємств власні кошти у 2016-2019 рр. становили майже 88% [2, 3]. Досліджуване нами сільськогосподарське підприємство взагалі за останні три роки не використовувало банківські кредити. За значного відхилення від нормативного значення показників фінансової стійкості в бік її міцності, така структура інвестиційних ресурсів зумовлює їх недостатність для фінансування інноваційного оновлення.

Сучасні особливості формування інвестиційних ресурсів сільськогосподарських підприємств не лише консервуватимуть диференціацію між ним, але й поглиблюватимуть її. Тому

програми державної підтримки, гранти мають бути розраховані переважно на середні та малі підприємства.

Література.

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент. Киев: МП «ИТЕМ» ЛТД, «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. 448 с.

2. Лупенко Ю.В., Захарчук О.В. Інвестиційне забезпечення інноваційного розвитку сільського господарства України. *Економіка АПК*. 2018. №11. С. 9-18.

3. Мацибора Т.В. Інвестиційний потенціал аграрного сектору України: формування та розвиток. *Економіка АПК*. 2020. №6. С. 49-57.

4. Михайлов А.М. Фінансові інструменти формування інвестиційних ресурсів в аграрному секторі національної економіки в умовах глобалізаційних викликів. *Економіка АПК*. 2019. № 3. С. 52-60.

5. Ходаківська О.В., Могильний О.М. Неоліберальні підходи до формування моделі ринкового обігу земель: завищені очікування та реальність. *Економіка АПК*. 2019. № 9. С. 6-18.

6. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09. 1991 р. № 1560-ХІІ. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

НАЦІОНАЛЬНІ ПРІОРИТЕТИ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ПРОСТОРАХ

***ДУГІЄНКО Н.О., к.е.н., доцент, ДУГІЄНКО О.Е., студент
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Сучасний світовий розвиток характеризується співіснуванням процесу глобалізації, з одного боку, і зростанням регіональної або субрегіональної інтеграції – з іншого. Обидва ці явища беруть свій початок з другої половини ХХ ст., але у ХХІ ст. вони наповнилися новим змістом, що дозволило виділити в процесах глобалізації принципово новий, сучасний етап, а стрімке зростання інтеграційних угруповань позначити як другу хвилю регіоналізму або як «новий регіоналізм». Ці відмінності та особливості диктують необхідність розгляду процесів глобалізації та регіоналізації з нових позицій, що дозволяють адекватно оцінити зміни, що відбуваються в глобальній економіці в інтересах розробки ефективної стратегії розвитку України. Процеси глобалізації та регіоналізації через характерні для них